

УДК 811.161.2'373.611

DOI <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2022/4/2>

Інна ДЕМЕШКО

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та журналістики, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький, Україна, 25006

ORCID: 0000-0002-2982-8675

demeshkoim@gmail.com

Бібліографічний опис статті: Демешко, І. (2022). Словотвірний потенціал девербативів в євроінтеграційному дискурсі: морфологічний аспект. *Folia Philologica*, 4, 11–16, doi: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2022/4/2>

СЛОВОТВІРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕВЕРБАТИВІВ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ ДИСКУРСІ: МОРФОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена дослідженню дериваційного потенціалу віддієслівних похідних у євроінтеграційному дискурсі. На основі аналізу експліцитної інформації девербативів у словотвірно-морфологічному аспекті визначено й охарактеризовано словотвірно-морфологічні особливості віддієслівних дериватів на експліцитному та імпліцитному рівнях в українських наукових і публіцистичних текстах, присвячених євроінтеграції України. Мета статті – проаналізувати морфологічно-формульовані словотвірні маркери віддієслівних похідних у текстах, присвячених євроінтеграції України. Актуальність теми зумовлена поглибленим і комплексним вивченням питань євроінтеграції України в текстах різного стилю на експліцитному та імпліцитному рівнях в українських наукових та публіцистичних текстах у словотвірно-морфологічному аспекті. У текстах, присвячених євроінтеграції України, представлено продуктивні типи девербативів субстантивного, вербального та ад'єктивного блоків. Аналіз морфологічно-формульованих словотвірних маркерів віддієслівних дериватів забезпечує опис морфологічних фактів творення похідних за допомогою морфологічних правил. У текстах переважають дериваційно-стилістичні засоби, характерні для сучасної української мови. Словотворення девербативів у євроінтеграційних текстах відображають тенденції інтелектуалізації та демократизації як чинники розвитку мови. Функціонування й активне використання віддієслівних деривативів у євроінтеграційному дискурсі пояснюється врахуванням суспільних потреб у номінації процесів, предметних дій, явищ із прагматичним спрямуванням та використанням у науковому та публіцистичному стилях. Наративи лінгвістичних маркерів соціальних мереж щодо євроінтеграції України переважно збігаються з наративами українськомовних офіційних медіа.

Ключові слова: словотвірна морфологія, девербативи, морфологічно-формульовані маркери, євроінтеграційний дискурс, євроінтеграція України, експліцитна інформація, імпліцитна інформація.

Inna DEMESHKO

PhD in Philology, Associate Professor at the Department of Ukrainian Philology and Journalism, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Shevchenko Str. 1, Kropyvnytskyi, Ukraine, 25006

ORCID: 0000-0002-2982-8675

demeshkoim@gmail.com

To cite this article: Demeshko, I. (2022). Slovtvorny potentsial deverbatyviv v yevrointehratsiinomu dyskursi: morfonolohichnyi aspekt [Word-forming potential of deverbatives in the European integration discourse: morphonological aspect]. *Folia Philologica*, 4, 11–16, doi: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2022/4/2>

WORD-FORMING POTENTIAL OF DEVERBATIVES IN THE EUROPEAN INTEGRATION DISCOURSE: MORPHONOLOGICAL ASPECT

The article is devoted to the study of the derivational potential of verb derivatives in the European integration discourse. This study identifies and characterizes the word-forming and morphonological features of verb derivatives at the explicit and implicit levels in Ukrainian scientific and journalistic texts related to the European integration of Ukraine. The purpose of the article is to analyze the morphonological-formative word-forming markers of verb derivatives in texts related to the European integration of Ukraine. The relevance of the topic is determined by the in-depth and comprehensive study

of the European integration issues in Ukraine within texts of various styles, both explicitly and implicitly, in Ukrainian scientific and journalistic texts, focusing on the word-forming and morphophonological aspect. The texts dedicated to the European integration of Ukraine present productive types of deverbatives of substantive, verbative and adjectival blocks. The analysis of morphonological-formative word-forming markers of verb derivatives provides a description of the morphonological facts of deriving words using morphonological rules. The texts predominantly feature derivational and stylistic means characteristic of the modern Ukrainian language. Word formation of deverbatives in the European integration texts reflects the tendencies of intellectualization and democratization as factors of language development. The functioning and active usage of verb derivatives in the European integration discourse is explained by taking into account the societal needs for nominating processes, objectified actions, and phenomena with pragmatic orientation, as well as their utilization in scientific and journalistic styles. The narratives of the linguistic markers on social networks regarding the European integration of Ukraine mostly coincide with the narratives of the Ukrainian official media.

Key words: word-forming morphonology, deverbatives, morphonological-forming markers, European integration discourse, European integration of Ukraine, explicit information, implicit information.

Актуальність проблеми. Процеси стрімкої інформатизації суспільства в лінгвістиці визначають нові наукові тенденції, зокрема у словотворі. У сучасному мовознавстві помітне домінування антропоцентричної наукової парадигми, а це сприяє розвитку таких неонапрямів, як етнолінгвістика, соціолінгвістика, психолінгвістика, нейролінгвістика, медіалінгвістика, корпусна, структурна лінгвістика. Актуальність теми зумовлена поглибленням та комплексним вивченням питань євроінтеграції України в текстах різного стилю на експліцитному та імпліцитному рівнях в українських наукових та публіцистичних текстах у словотвірному-морфологічному аспекті. Розв'язання багатьох питань, пов'язаних з успішною комунікацією, мовознавці знаходять у дослідженні мовних засобів у різних дискурсах, намагаючись установити зв'язок мови з різними галузями людської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз євроінтеграційних дискурсивних контекстів українськомовних видань та релевантних публіцистичних онлайн-ресурсів дає всі підстави стверджувати про позитивні експліцитні (використання мовних виразів із прямою конотацією) та імпліцитні (характеристика понять із відповідними смисловими навантаженнями) інтенції євроінтеграційних явищ України. Мовознавці наголошують, що наприкінці ХХ ст. медіалінгвістика почала виокремлюватися у самостійну галузь знань, яка включала не тільки аналіз мовних явищ у ЗМІ, а й особливості творення, уживання, вплив на свідомість реципієнтів (Шевченко, Сизонов, 2021: 28).

Комплексні словотвірні одиниці (словотвірний тип, словотвірна категорія, словотвірна парадигма, словотвірне гніздо) – ментально-мовні

категорії, що унаочнюють системність мови, сприяють вербалізації і концептуальному моделюванню мовної картини світу. О.А. Олексенко пропонує здійснювати аналіз відсубстантивних похідних з оперттям на аналогію, пропозицію, фрейми як систему формантів когнітивного підходу (Олексенко, 2016). І.А. Живіцька зазначає, що «мовна картина світу відображає у вербальних формах дійсність, яка сприймається свідомістю» (Живіцька, 2010: 21). О.Д. Огуй наголошує, що мовна картина світу антропоцентрична, оскільки людина «створює мовні засоби фіксації та передачі знань», динамічна, соціальна, етнонаціональна, голістично-модулярна система (Огуй, 2013: 17). Мовознавці, розглядаючи динамічні процеси у сучасному українському лексиконі, нові концептуальні поля в лексиці, явища конкурування варіантних номінацій, зазначають, що активне використання слів з абстрактним значенням, поповнення словникового складу мови інтернаціоналізмами, запозиченими словами, зростання питомої ваги композитів виступають показником інтелектуалізації мови (Клименко та ін., 2008). Комунікативна зумовленість вибору стилістично нейтральних чи стилістично маркованих дериваційних засобів залежить від завдань публікації. У текстах, присвячених євроінтеграції України, активно використовуються девербативи на позначення опрідметнених дій, станів, процесів, ознак, що також відображають процеси інтелектуалізації мови.

Мета статті – проаналізувати морфологічно-формульовані словотвірні маркери віддієслівних похідних у текстах, присвячених євроінтеграції України.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) визначити дериваційно-морфологічні особливості девербативів на основі українськомовних текстів,

присвячених євроінтеграційним процесам; 2) проаналізувати морфонологічно-формульвальні словотворчі маркери віддієслівних дериватів; 3) визначити дериваційні засоби вираження віддієслівних дериватів на експліцитному та імпліцитному рівнях в українських наукових та публіцистичних текстах; 4) описати морфонологічні трансформації девербативів субстантивного та ад'єктивного блоків.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У дослідженні словотвірних процесів більшої ваги набуває метод позиційно-фреймового моделювання під час вивчення способів деривації, словотвірних типів, словотвірних гнізд, типів номінації. Переосмислення актуальних проблем словотвору, зокрема питань морфонологічного моделювання девербативів в ономазіологічному аспекті, стратифікації морфонологічних трансформацій віддієслівних дериватів, питання реконструкції словотвірного акту сприяє комплексному аналізу похідного і як особливої когнітивно-дискурсивної структури. І.О. Голубовська та Д.Д. Харитонова, вивчаючи гіперконцепт «європейськість» у дзеркалі фреймового аналізу, зазначають, що «політичні тексти засвідчили розгортання двох груп цінностей демократичних (права і свободи), що закріплені у стандартах, і власне цінності стандартів (безпека, добробут, справедливість, рівність, гідність)» (Голубовська, Харитонова, 2019: 89).

Н.Ф. Клименко, Є.А. Карпіловська, Л.П. Кислюк розглянули поповнення та оновлення словникового складу української мови, зростання кількості абстрактних іменників, складних слів, процеси інтелектуалізації мови, формування нових словотвірних гнізд, збільшення фонду словотворчих засобів мови (Клименко та ін., 2008). Дериватологи переважно використовують лексико-семантичний, структурно-словотвірний, функційно-категорійний підходи або їхнє поєднання, що має високу наукову цінність. Підтримуємо думку О.А. Олексенко, що досить перспективним є вивчення когнітивного моделювання словотвірного гнізда, «що віддзеркалює закони категоризації світу» (Олексенко, 2015: 97).

Морфонологічно-формульвальні словотворчі маркери у віддієслівних похідних субстантивного блоку – це питомі суфікси *-н'н'-*, *-ен'н'-*, *-т'т'-*, *-ник*, *-ик*, *-Ø*, *-Ø (а)*, *-ик*, *-ок*, *ість*, *-ств-* (*-цтв-*),

-к- та іншомовного походження, такі як *-аці/ї/-*: *проведення спільної та узгодженої політики, створення нових робочих місць, мова міжнаціонального спілкування, набуття, «виживання», прихильники поширення впливу англійської мови, вступ до європейської інтеграції; євроінтеграція несе великий вплив на ситуацію, що склалася; рух – це життя; перевага, допомога, заробітна плата, втрати підприємствами робочої сили, мати змогу набувати досвід, виробник, працівники (талановиті, розумні); безмежна кількість шляхів розвитку, прибуток можна буде вкласти в розвиток власної діяльності, інноваційний та економічний розвиток; конкурентоспроможність і інвестиційна привабливість, дасть змогу модернізувати виробництво; фінансова підтримка; трудова міграція, реалізація проголошених реформ у різних галузях; лінгвістична уніфікація, самоідентифікація, адаптація національного законодавства до європейських норм, забезпечення їх практичної імплементації, переорієнтація сировинної економіки, самоідентифікація (людини), ад'єктивного блоку – *-н-*, *-ен-*: *домінуючий, узгоджена уніфікація параметрів, досвід більш розвинених підприємств, витримана зовнішньополітична лінія, перехідні стадії*. Ад'єктивний блок віддієслівних дериватів також представлений композитними утвореннями: *високорозвинені країни, ключовий компонент новоствореної архітектури європейської безпеки*.*

Девербативи в євроінтеграційних текстах представлено субстантивним, ад'єктивним, вербальним блоками: *Політичні переваги інтеграції України у ЄС пов'язані зі створенням надійних механізмів політичної стабільності, демократії та безпеки. [...] розглядаються політичні переваги інтеграції України до ЄС, механізм формування та реалізації державної політики України у сфері європейської інтеграції. Сьогодні в рамках реформи держуправління в низці міністерств створено генеральні директорати, які відповідають у тому числі й за реалізацію євроінтеграційних політик та виконання Угоди; саміт ЄС підтримав євроінтеграцію України*. Категорія опрідметненої ознаки виражена в похідних із суфіксом *-ість*. Віддієслівні похідні субстантивного блоку *конкурентоспроможність* і *привабливість*, низька купівельна спроможність, утворені транспозицією. Похідні із

загальним словотвірним значенням «опредметнена абстрагована ознака» утворені від прикметників унаслідок синтаксичного словотвору зі збереженням семантики ад'єктива. В.П. Олексенко зауважує, що цей формант «формує ядро словотвірної категорії предметненого якісного стану (Олексенко, 2005). Словотвірні категорії реалізуються у словотвірних та морфологічних моделях. Так, категорія особи в євроінтеграційному дискурсі представлена девербативами із суфіксами **-ик** (*прихильник*), **-ник** (*працівник*).

Кількісно найпродуктивніший словотвірний тип віддієслівних похідних субстантивної зони на **-н'н'**, **-ін'н'** із СЗ «опредметнена дія»: **дотримання прав людини, зростання, проживання, здійснення підприємницької діяльності, повне реконструювання як технічне оснащення, ефективні методи управління; сприяння, зберігання й зміцнення миру та стабільності у регіональному та міжнародному вимірах**. В офіційних медіаресурсах використовуються девербативи, які мають прозору словотвірну структуру.

Поєднання дієслівного мотиватора з формантом **-н'н'** залежить від характеру дієслівної основи. Якщо в контактній зоні після усічення дієслівної фінали ініціаль форманта породжує фонемосполуку, що не суперечить комбінаториці фонем і морфологічним правилам сучасної української мови, то на морфемному шві відбувається тільки усічення інфінітивного суфікса **-ти**: *пересування, реконструювання, функціонування, завдання, тяжіння*. Цей формант поєднується з питомими та іншомовними твірними дієслівними основами. У разі творення девербативів на **-ен'н'** відбувається усічення дієслівної фінали (тематичного голосного та інфінітивного суфікса **-ти**): *пересування, проведення, підписання, створення, зовнішні запозичення; створення простору без внутрішніх кордонів, укріплення економічної та соціальної інтеграції й утворення економічного і валютного союзу. «Активізація євроінтеграційних процесів означає також більш інтенсивне включення України в міжнародну співпрацю щодо врегулювання конфліктів і протидії новітнім загрозам міжнародній безпеці. <...> у Законі України про «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р. (із змінами, внесеними Законом України «Про засади*

внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 р.) йшлося про «набуття членства у Європейському Союзі при збереженні добросусідських відносин і стратегічного партнерства з Російською Федерацією». Мовознавці-практики пропонують зменшувати вживання віддієслівних термінів на **-н'н'** у наукових текстах, оскільки їх надмірне вживання суперечить вимогам наукового стилю (Ярема, 2002: 8).

У творенні девербативів субстантивного блоку на **-ен'н'** та ад'єктивного на **-ен-** можливі консонантні альтернації *г – ж, д – дж, б – бл, п – пл, с – д*: *збереження, запровадження, упроваджено принципи діяльності установ, укріплення, розроблено нормативну базу; проведення узгодженої політики*.

Вивчення особливостей морфологічної адаптації віддієслівних іменників на **-ння**, зокрема **-ення** у сучасній українській мові, дає змогу простежити механізм модифікації основи (альтернації), зокрема кінцевого приголосного, і вплив на цю модифікацію форманта (Демешко, 2006: 34).

І.М. Довгун зауважує, що морфологічні чергування становлять парадигматичні відношення між фонемами, що заміщуються в морфах морфеми (Довгун, 2011: 6). Морфологічні альтернації мають спільну морфологічну позицію і виконують формотворчу і словотворчу функції. Описують морфологічні факти за допомогою морфологічних правил, які сприяють типології вершинних дієслів у словотвірному гнізді (неподільні, подільні, питомі, запозичені), групуванню морфологічно зумовлених чергувань та інших морфологічних трансформацій, визначенню характеру морфологічних позицій на морфемному шві у разі поєднання з формантом.

Словотвірний тип девербативів, утворених способом нульової суфіксації з транспозитивним словотвірним значенням «місце дії», «результат дії», залишається досить продуктивним у текстах про євроінтеграцію: *вільний доступ, захист, попит; збільшення впливу транснаціональних компаній на економіку нашої країни; прихід іноземних інвесторів; євроінтеграція дає великий поштовх для вітчизняних виробників; конкурентні переваги національного продукту; у подальшому сума переплати за кредит становить 1/3 всієї суми, затрати у вигляді воєнного збору, розбудова*.

У проаналізованих текстах помітна позитивна інтенція Євросоюзу до України. Саме контекст сприяє виведенню імпліцитного змісту: *Майже 83% українців позитивно ставляться до євроінтеграції України, свідчать дані дослідження Київського міжнародного інституту соціології, представлені на круглому столі «Невідкладні завдання комунікації європейської інтеграції в Україні».* Експерт відзначила, що захід та центр країни демонструють більш позитивне та усвідомлене ставлення до євроінтеграції, південь та схід – менше. Від 3% до 6% пов'язують з тими наративами, що ми бачимо з російської сторони, – *дешева робоча сила, наступ на традиційні цінності.* Девербативи субстантивного й ад'єктивного блоків у текстах євроінтеграційного спрямування становлять значний лексичний масив, своєрідність якого полягає в поєднанні елементів дієслівної семантики з категорійними значеннями іменника і прикметника, що становлять відкриту мікросистему взаємозалежних елементів.

З'ясовуючи словотвірні особливості віддієслівних дериватів, можна зробити висновок, що в текстах, присвячених євроінтеграції України, високої продуктивності набуває словотвірна модель $Vb + -н'н'-, -ен'н'-$: *опитування, функціонування мови (мов) міжнаціонального спілкування в межах об'єднаної Європи, центр тяжіння, запровадження мови міждержавного спілкування, здійснення мовної політики, визначення етнічної самоідентифікації людини, досягнення взаєморозуміння, запровадження мови (мов) міжнаціонального спілкування.* Це переважно девербативи з транспозиційним значенням «опредметнена дія». Девербативи на *-ість* утворюють похідні з абстрактним значенням: *привабливість, спроможність, конкурентоспроможність.*

Меншої продуктивності набувають деривати із питомими суфіксами *-ик, -ник, -ок, -к-* та іншомовного походження *-аці/ї/-*: *прихильники поширення впливу англійської мови, працівники (талановиті, розумні), безмежна кількість шляхів розвитку, прибуток можна буде вкласти в розвиток власної діяльності, фінансова підтримка; трудова міграція, реалізація проголошених реформ у різних галузях, самоідентифікація, уніфікація параметрів, адаптація національного законодавства до європейських норм, забезпечення їх практич-*

ної імплементації, переорієнтація сировинної економіки, самоідентифікація, ад'єктивного блоку – -н-, -ен-: домінувальний, узгоджена уніфікація параметрів, досвід більш розвинених підприємств, перехідні стадії. Для девербативів субстантивного блоку характерні такі морфонологічні явища, як усічення дієслівної фінали, консонантні чергування, зміна позиції наголосу. Ад'єктивний блок ($Vb + -ен-$) також представлений композитними утвореннями: *високорозвинені країни, ключовий компонент новоствореної архітектури європейської безпеки, витримана зовнішньополітична лінія.* Для дериватів ад'єктивного блоку на *-ен-* характерні такі морфонологічні явища, як усічення дієслівної фінали, модифікація наголосу.

Отже, девербативи субстантивного блоку з абстрактним значенням, що виражають опредметнені дії, стани, процеси, становлять специфічну онемасіологічну категорію, що не входить у предметну сферу вершинного іменника у словотвірному гнізді. Саме ці віддієслівні деривати сприяють інтелектуалізації та одемократизації мови.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У текстах, присвячених євроінтеграції України, представлено продуктивні типи девербативів субстантивного, вербативного та ад'єктивного блоків. Суфікси виконують функцію словотвірного категоризатора. Аналіз морфонологічно-формульних словотворчих маркерів віддієслівних дериватів забезпечує опис морфонологічних фактів творення похідних за допомогою морфонологічних правил, допомагає визначити типи морфонологічно зумовлених чергувань та інші морфонологічні трансформації, визначити характер морфонологічних позицій на морфемному шві, установити морфонологічні моделі. У текстах переважають дериваційно-стилістичні засоби, характерні для сучасної української мови. Словотворення девербативів у євроінтеграційних текстах відображають тенденції інтелектуалізації та демократизації як чинники розвитку мови. Функціонування й активне використання девербативів у євроінтеграційному дискурсі пояснюється врахуванням суспільних потреб у номінації процесів, опредметнених дій, явищ із прагматичним спрямуванням та використанням у науковому та публіцистичному мистецтві. У дискурсах

медіаресурсів простежується сформована позитивна позиція громадськості. Наративи лінгвістичних маркерів соціальних мереж щодо євроінтеграції України збігаються з наративами українськомовних офіційних медіа.

Перспектива подальших досліджень полягає у вивченні лексико-словотвірних інновацій української мови новітнього періоду, дібраних із різних комунікативних каналів у словотвірно-морфологічному аспекті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Голубовська І., Харитоновна Д. Гіперконцепт «європейськість» у дзеркалі фреймового аналізу (на матеріалі промов українських політичних діячів). *Odessa Linguistic Journal*. 2019. Issue 13. С. 77–93.
2. Демешко І.М. Морфологічна адаптація віддіслівних іменників на *-н'н'-*, *-ен'н'-* у сучасній українській літературній мові. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. Вип. III. 2006. С. 29–34.
3. Довгун І.М. Поняття морфологічного правила у сучасній англійській мові. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. 2011. Т. 14. № 2. С. 72–77.
4. Живіцька І.А. Мовна картина світу як відображення реальності. *Філологічні студії*. 2010. Вип. 4. С. 20–25.
5. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі. Київ : Вид. дім Бураго. 2008. 434 с.
6. Огуй О.Д. Мовна картина світу: проблема організації складників. *Мовознавство*. 2013. № 4. С. 15–26.
7. Олексенко В.П. Словотвірні категорії іменника. Херсон : Айлант, 2005. 335 с.
8. Олексенко О.А. Інноваційні субстантиви з абстрактним значенням як вияв інтелектуалізації та демократизації мови. *Лінгвістичні дослідження* : збірник наукових праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2015. Вип. 42. С. 65–71.
9. Олексенко О. Пропозиційний аналіз як метод моделювання словотвірного гнізда. *Граматичні студії* : збірник наукових праць. 2016. Вип. 2. С. 96–100.
10. Шевченко Л., Сизонов Д. Теорія медіалінгвістики : підручник / за ред. Л.І. Шевченко. Київ : ВПЦ «Київський університет». 2021. 214 с.
11. Ярема С. На теми української наукової мови. Львів : Українське товариство з механіки руйнування матеріалів. Львівське товариство «Рідна школа», Наукове товариство ім. Т. Шевченка. 2002. 44 с.

REFERENCES:

1. Holubovska, I., Kharytonova, D. (2019). Hiperkontsept “yevropeiskist” u dzerkali freimovoho analizu (na materialii promov ukrainiyskikh politychnykh diiachiv) [The hyperconcept Europeaness in the mirror of frame analysis (based on the speeches of Ukrainian political figures)]. *Odessa Linguistic Journal*. Issue 13. 77–93 [in Ukrainian].
2. Demeshko, I.M. (2006). Morfonolohichna adaptatsiia viddiislivnykh imennykiv na *-nn-*, *-enn-* u suchasniy ukrainiyskii literaturnii movi [Morphonological adaptation of deverbal nouns with *-n'n'-*, *-en'n'-* in modern Ukrainian literary language]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya: Lnhvistyka*. Vyp. III. 2006. 29–34 [in Ukrainian].
3. Dovhun, I.M. (2011). Poniattia morfonolohichnoho pravyla u suchasniy anhliiskii movi [The concept of a morphonological rule in modern English]. *Bulletin of the Kyiv National Linguistic University*. 2011. Vol. 14. № 2. P. 72–77 [in Ukrainian].
4. Zhyvitska, I.A. (2010). Movna kartyna svitu yak vidobrazhennia realnosti [Language image of the world as a reflection of reality]. *Filolohichni studii*. Vyp. 4. 20–25 [in Ukrainian].
5. Klymenko, N.F., Karpilovska, Ye.A., Kysliuk, L.P. (2008). *Dynamichni protsesy v suchasnomu ukrainkomu leksykonii* [Dynamic processes in the modern Ukrainian lexicon]. Kyiv: Vydavnychiy dim Buraho [in Ukrainian].
6. Ohui, O.D. (2013). Movna kartyna svitu: problema orhanizatsii skladnykiv [Language picture of the world: the issue of the organization of components]. *Movoznavstvo*. № 4. S. 15–26 [in Ukrainian].
7. Oleksenko, V. P. (2005). *Slovotvirni katehorii imennyka* [Word-forming categories of the noun]. Kherson: Ailant [in Ukrainian].
8. Oleksenko, O.A. (2015). Innovatsiini substanyvy z abstraktnym znachenniam yak vyivav intelektualizatsii ta demokratyzatsii movy [Innovative substantives with an abstract meaning as a manifestation of language intellectualization and democratization]. *Lnhvistychni doslidzhennia*. Vyp. 42. 65–71 [in Ukrainian].
9. Oleksenko, O. (2016). Propozytsiinyi analiz yak metod modeliuвання slovotvirnoho hnzida [Propositional analysis as a method of modeling a word-forming nest]. *Hramatychni studii* : zb. nauk. prats. Vyp. 2. 96–100 [in Ukrainian].
10. Shevchenko, L., Syzonov, D. (2021). *Teoriia medialnhvistyky* [Theory of media linguistics] / za red. L.I. Shevchenko. Kyiv: VPTs “Kyivskiy universytet” [in Ukrainian].
11. Iarema, S. (2002). *Na temy ukrainiskoi naukovoї movy* [On the topics of Ukrainian scientific language]. Lviv: Ukrainiske tovarystvo z mekhaniky ruinuvannya materialiv. Lvivske tovarystvo “Ridna shkola”, Naukove tovarystvo im. T. Shevchenka [in Ukrainian].